

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Aestiva Et Autumnalis A Pentecoste Usque Ad Adventum. - Annexis
aliquot Panegyricis Academicis.

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus XXIV. Dominica XXII. post Pentecosten. Meum & Tuum. Thema.
Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo. Matth. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47093)

accepit, miser exactor corruens in terram exspiravit. *Cor durum habebit male in die novissimo.* Et Psalmista hos intellexisse videtur cum canit: *Viri sanguinum & dolosi, non dimidiabunt dies suos.* Nam Ecclesiasticus explicat quinam sint viri sanguinum: *Panis egentium vita pauperum est, qui defraudat illum, homo sanguinis est. Qui aufert in sudore panem, quasi qui occidit proximum suum. Qui effundit sanguinem, & qui fraudem facit mercenario, fratres sunt.* Cætera divinante vos ipsi qui estis ANTHROPOPHAGI.

Eccle. 3.
27.
Ps. 54.

Eccle. 34.

DISCURSUS XXIV.

Dominica XXII. post Pentecosten.

Meum & Tuum.

T H E M A.

Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo. *Matth. 22.*

S Y N O P S I S.

I. Felicem judicabat Plato civitatem à qua excluderetur Meum & Tuum, felix etiam tale coniugium. felix quælibet communitas quæ his caret. Quia talis vita similis est cælesti ubi non est Meum & Tuum. Hoc proscribunt, qui	reddunt quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. II. An hoc liceat querebant Pharisei à Christo, sed deprehensi sunt in astutia, quia plus ille respondit quàm quæsierint. III Sic deprehensus est nobilis à Monacho simplici, coactus red-

R 3

- reddere quæ malè acceperat.
- IV. Reddendum dicit Christus Cæsari quod ei debetur, & postea Deo, quia nisi reddatur alienum mundo, non potest satis fieri Deo. Nam Deus ipse præcipit temporali Domino dandum tributum.
- V. Non enim dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum, idq; de necessitate salutis: nec valet confessio vel absolutio sine restitutione.
- VI. Unde inter Græcorum errores computatur, dicere quod ex iniquè ablati solum pars dari possit Ecclesijs, quia totum reddendum est. Usurarius suo damno didicit, quid sit non restituere.
- VII. Deo etiam reddendum quod Dei est, anima, pietas, observatio mandatorum, & potissimum si quid Ecclesijs ablatum est.
- VIII. Si enim Oza punitus est quod arcam tetigerit auxiliij causa, quanto magis direptores Ecclesiasticorum bonorum. Punit Deus similes extinguendo illorum familias, & alias pœnas infligendo.
- IX. Uti accidit illi qui bovem Ecclesie devoraverat, factus perpetuo claudus, & quadrupes.
- X. Basilius Macedo in summa necessitate accepta ab Ecclesijs reddenda censuit, & obligavit successores.
- XI. Godefridus Cappenbergensis Comes cum videret prædæ agi à suis gemit, metuens ne pro illis deberet dare rationem Deo, & jubebat raptam restituere. Unde omnibus illud altè demittendum in petens. Reddite Cæsari, Reddite Deo. Sic eliminabitur MEVM & TVVM.

Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo, *Matth. 22,*

I.

Plato apud Stob. ser. 72. & Plut in Amatorio. P. 3. Mor. l. 42.

Ecce sapientes censēbat Plato, qui urbem illam felicem & beatam pronuntiavit, in qua non audirentur hæc voces MEVM & TUUM. Id etiam ad felix coniugium extendit Plutarchus inquiring: Cui coniugio amor adspiraverit, primum tanquam è Platonica civitate eiecit voces;

ces: *MEUM, TUUM*. Non enim simpliciter communia amicorum, sed corporibus tantum definientes animas vi conducunt, & colliquant, cum neq; velint duo esse, neq; duo se esse censeant. Felix sine dubio & civitas, & coniugium, ubi quod unus habet, alter habet, quod unus patitur alter tolerat, quod unus vult, alter anhelat. Si verò superba uxor quæ magnam marito dotem attulit inclamet hoc *MEUM* est, si læso marito, uxor sine sensu prætereat, si parsimonix operam dante marito, rem domesticam uxor dilapidet, profectò ibi infelix est coniugium, & dominatur *MEUM TUUM*. Tradunt Medici (ut est apud Plutarchum) *ictus sinistrorum in dextris partibus sentiri: ita affici ijs quæ viro eveniunt mulierem par est, atq; adeò vicissim*. Divus Chrysostomus doctrinam hanc applicat domibus Religiosis, *Quasi de terra in cælum, ita ad sancti cuiuslibet viri monasterium de proprijs domibus itur: mundus est locus ille, alta ubi quies atq; silentium est. MEUM & TUUM inde prorsus eliminatum est*. Alibi quasi è solo cælo hac voces exulare supponeret, inquit: *Postquam hinc demigraverimus facile compotes erimus eius boni, cum hæc omnia sublata fuerint, adversa valetudo, morbi, peccandi materia; ubi non est MEUM ac TUUM frigidum illud verbum, quidquid est malorum in vitam nostram invebens, innumeratq; gignens bella*. Rursus alio loco: *Ubi enim MEUM & TUUM, illic omne litium genus, & contentions occasio*. Subscribit aureo oratori Martinus Dumientis, ubi ait: *Quietissimam vitam agerent homines in terris, si hæc duo verba à natura omnium rerum tollerent MEUM & TUUM*. Scio vos omnes AA. desiderare vitam quietam, & si est serium desiderium, utiq; optabitis etiam scire modum quo-

Plut. de
coniug.
præcept. §.
10.

S. Chry-
sost. in Ep.
1. Tim.
hom. 14.

Idem S.
Chrysost
orat. de
S. Philog.
To. 3. op.

Idem hom.
33. in
Gen.

Mart.
Dumien-
lib de mo-
rit.

quomodo hæc duo MEUM & TUUM eliminatis; non eget res multis præceptis. Ecce in hodierno Evangelio paucis complexus est doctrinam Christus: *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.* Qui hæc duo ritè præstat, hic proscripsit à suo animo MEUM & TUUM. Quod ne vanè à me dictum existimetis, non tam aures quàm animos attentos huic discursui exhibete.

*Job. 5. v.
13.*

*Psal. 74.
v. 11.*

Luce. 23.

II. In hodierna Legatione Phariseorum, quam inito prius Consilio adornarunt ad Christum *ut caperent eum in sermone*, verificatum est quod de Deo Job asserbat: *Aprehendit sapientes in astutia eorum, & consilium pravorum dissipat.* Sphingem agebant, deprehenderunt Oedipum. Existimabant se excogitasse Cornutum Syllogismum, in quo quidquid concederet defendens, in eo caperetur; sed inciderunt in eum, qui dixit: *Omnia Cornua peccatorum confringam, & exaltabuntur cornua iusti.* In eo ipso si quidem capti sunt, in quo capere conabantur. *Licet censum dare Cæsari, annon?* versuta quaestio: ad quam si respondisset Christus negativè, illicò arguissent reum læsæ Majestatis, quod postea de illo mentiti sunt accusantes: *Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cæsari.* Si respondisset affirmativè, poterant inferre ergo tu non es Messias, qui promissus es venturus ut liberes populum Dei à servitute & tributo pendendo Gentilibus, ut ipsi putabant. Quid ad hæc Christus? plus respondet, quàm petatur; nec lædit Cæsarem, nec suæ quidquam derogat potestati: Et in hoc ipso ostendit se justissimum iudicem, qui tribuit *cuique suum.* *Reddite: inquit, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.* Nihil illi

interrogabant de Deo : Christus respondet de Deo simul & de Cæsare. Nihil aliud quærebant illi, quàm an liceat dare : ipse respondet non solum quòd liceat, sed quòd debeant : non solum date, sed *reddite*, quorum illud fuisset arbitrij, hoc verò justitiæ. Damus enim quæ nostra sunt, reddimus verò quæ aliena sunt, quæ aliunde accepimus. Unde quod quis debet *Reddere*, de eo non potest dicere hoc est MEUM. Confusi tam sapienti responso, non habuerunt quod opponerent. *Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.*

III. Multa in hoc Christi responso latent mysteria & documenta, quæ sermonem nostrum nimium protenderent. Duo potissimum sunt expendenda *Reddite Cæsari, Reddite Deo*. Cuiq; suum. Sed in antecessum percipite, quomodo Deus ut eliminaret MEUM & TUUM apprehendat sapientes in sua astutia. Narrat Cæsarius rem jucundam & mirabilem, quam à Widone Abbate Cisterciensi accepit. Erat fortè domus Cisterciensis Ordinis in ditione cuiusdam nobilis parum curantis Deum, quiq; omne TUUM libenter fecisset MEUM. Multis ille modis vexabat Cœnobium per præfectos & ministros suos, annonam, vinum, pecora, usurpando per vim, & rapiendo. Diù ea tyrannis duraverat, & penè lex erat nullum jus esse Monachorum, eorumq; jura sine injuria posse violari. Accidit ut armenta monasterij palam aggressus, non exiguam partem prædæ instar abduceret. Abbas loci mittendum unum è Fratribus censuit, qui erepta repeteret, sed nulli tantum animi, ut legatione fungeretur. Tandem designatus ex obedientia unus inter omnes simplicissimus, qui in habitu quæsiit ex

*Cæsar. lib.
6. cap. 2.
Steng. de
Judic. To.
1. c. 21.*

Dom. Pars II.

Ss

Præ-

Prælato : Quid sibi, si non totum sed pars duntaxat eorum, quæ ablata erant, restituatur, faciendum? respondit Abbas paucis: *Quidquid REDDIDERIT, accipe in nomine Domini. præstat aliquid recipere quàm amittere totum.* Sic instructus abit, accedit Nobilem, petitionem exponit, repetit ablata. Audit lupo ovem, & ridet : Video, inquit, mi Pater te esse famelicum, prande igitur prius, & tum responsum accipies. Sed *infirmam mundi eligit Deus ut confundat fortia.* Agebat hic nobilis prædo quod Pharisæi cum Christo, hi ut caperent in sermone; ille, ut caperet in facto : sed deprehensus est in astutia sua. Non abnuvit Monachus esse conviva, in summa simplicitate memor Abbatis sui præcepti : *Quidquid REDDIDERIT accipe.* Accumbit mensæ, apponuntur carnes quas ex regula & consuetudine non comedebat, sed cum non dubitaret eas esse ex pecoribus Monasterio ablatis, memor præcepti : *Quidquid REDDIDERIT accipe,* intrepidè eas non tantum ad satietatem, sed etiam ultra appetitum ingerere institit. Nobilis interim in diversa mensæ parte cum uxore accumbens tubercinantem observans, mirari, suspicari, & tacitè violatorem regulæ condemnare. Absoluto prandio seductum ab arbitris Monachum alloquitur : Dic mihi bone vir : *Solèntne vester Conventus manducare carnes?* Nequaquam ait Monachus. Quid verò extra claustrum? Neq; domi neq; foris, inquit ille. Jam ratus nobilis se in nassa habere hospitem : *Cur igitur tu hodie?* Milo mihi factus bovem propè integrum devorasti. Reposuit simplex Monachus : Cum Abbas me huc mitteret, præcepit : *Quidquid REDDIDERIT accipe.* *Constabat mihi carnes appositas fuisse*

fuisse mei monasterij: metuebam nihil amplius mihi restituendum nisi quod dentibus arriperem, comedi propter obedientiam, ne omnino vacuus redirem. Hoc responso tam simplici & sincero fractum pectus adamantinum Nobilis; & sensit se captum qui captabat, & qui nihil REDDERE proposuerat, jam se REDDISSE advertit. Ergo mutato animo. Vade, inquit, venerande senex, metuo vindictam Dei: Monasterio abacta pecora restituo, & quidquid damni intuli resarciam: quod TUUM est, MEUM non est, sed & quod MEUM est TUUM erit.

IV. Quorsum hæc dicta putatis AA. eo tendunt quo Christi sententia: *REDDITE quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.* Quid sibi vult hic ordo inversus, quod Christus jubeat prius REDDENDUM Cæsari quàm Deo? annon potius dicendum erat *Reddite quæ sunt Dei Deo, & quæ sunt Cæsaris Cæsari.* Nempe qui non REDDIT quæ sunt Cæsaris Cæsari, non potest REDDERE quæ sunt Dei Deo: & qui REDDIT Cæsari, reddit etiam Deo, quia Cæsar in ijs, quæ ad temporale regimen pertinent nobis est loco Dei: Audite super hoc moralizantem S. Ambrosium: *Benè prius quæ sunt Cæsaris reddenda decernit, neque enim potest quis esse Domini, nisi prius renuntiaverit mundo.* Addo ego: nisi satisfecerit ei, quem Deus loco sui præposuit; nisi obediverit Principi, cui obediendum præcepit Deus. Egregiè nobis hoc documentum inculcat Apostolus cum ait: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. &c. Non enim sine causa gladium portat, Dei enim minister est. &c. Ideò necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter con-*

S. Ambrosius
in c. 20.
Luc.

Rom. 13.

scientiam. Ideò enim & tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum seruietes. Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal. Medium ad REDDENDUM Deo quod Dei est inter cœtera est REDDERE Cæsari, aliisque Principibus temporalibus quæ eorum sunt. Obseruavit vim verbi REDDITE Theophylactus: Vide, inquit, quia non dixit Date sed REDDITE Debitum igitur est. REDDE igitur debitum. Custodit te Princeps tuus ab hostibus, vitam tuam pacatam facit, debes itaque ei pro his tributum. Et quidem huius debiti persolvendi Christus ipse exemplum dedit. Nam Capharnai cum esset requisitus Petrus à Telonarijs: Magister vester non solvit didrachma, idque retulisset Christo: præcepit illicò Christus. Vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem qui primus ascenderit tolle, & aperto ore eius inuenies staterem, illum sume, & da eis pro me & te. Duo hic innuantur. Unum promptitudo in persolvendo tributo, quod omnibus subditis convenit. Unde S. Ambrosius in hunc locum ita fatur: Si censum Dei Filius solvit, qui tu tantus es, qui non putas esse solvendum? Et ille censum solvit, qui nihil possidebat; tu autem qui seculi sequeris lucrum, cur seculi obsequium non recognoscas? Alterum verò observandum maximè exactoribus. Habebat sine dubio Christus ex elemosynis collectam aliquam pecuniam, ex qua non voluit didrachma solvere, ne quod erat Dei daret mundo, sed misit Petrum piscatum, ut de eo quod ex industria acquisitum erat, solveret. De hoc bonus author: Quam sæpè tributorum exactores extrahunt ex ore pauperum cibum, ut solvant tributum

Theophyl.
in Luc.

Matth. 17.

S. Ambros.

Vega in
cap. 1. Ju.
dic. §. 70.

tum. Bonus autem Princeps, qualis fuit Christus Dominus, suorum pecunias in proprios usus non insumit.

V. Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari. Hoc dixit Christus ad Phariseos & eorum legatos qui erant subditi Cæsari, sed idem intelligendum est etiam de alijs Principibus, de quibuscunque dominium & superioritatem Magistratus exercentibus; ut docet S. Thomas: *Cum principes nostri suo regimine Deo ministrent, à populo debent tributa suscipere, tanquam stipendia sui ministerij.* Imò à fortiori hæc vox

REDDITE extenditur ad eos qui quacunq; ratione quidpiam ab alijs acceperunt, vel acceptum retinent: vi, fraude, dolo, incuria, furto: neq; enim dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Ut est communis Theologorum sententia cum S. Augustino. O gravis obligatio! quæ multos cæteroquin integerrimæ vitæ in interitum præcipitat, dum vel REDDENDUM non putant, vel per solam pœnitentiam se arbitrantur satisfacturos. Audiant isti S. Thomam loquentem: *Cum conservare justitiam sit de necessitate salutis: consequens est, quod restituere id quod injustè ablatum est alicui, sit de necessitate salutis.*

Atq; adeò non minus de necessitate quàm de peccatis pœnitere, in gratia Dei è vita decedere, quam nemo adipiscitur qui non REDDIT, quæ injustè retinet. *Si res aliena*, inquit Augustinus, *propter quam peccatum est REDDI possit, & non REDDITUR: pœnitentia non agitur sed simulatur.* Frequentata divina mysteria assiduè, sacrificio Missæ intersis quotidie, corpus macera jejunijs, flagellis, cilicijs, exerce opera charitatis erga proximum, imple ad amissim Dei præcepta, si hoc unum negligas, & aliena possidens non REDDAS suo Domino, incas-

D. Tho. in
Ep. ad
Rom. c.
13.

S. Aug.
Ep. ad
Maced.

D. Tho. 2.
2. q. 62.
a. 2.

S. August.

sum laboras : *Non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum.* Neq; tibi blandiaris si in Confessione nactus Sacerdotem ignorantem, vel laxum ei quidpiam immurmures, ac recenseas quantum alios defraudaveris, quantum de alieno retineas : & ille vel supponens te paratum REDDERE, vel oblitus monere ut REDDAS, in confessione te millies absolvat, nulla est absolutio si non REDDIS. Accidit aliquando casus quo pœnitens fassus est Confessario se tria millia alieni sive per fraudem obtinuisse, sive per vim rapuisse, non posse tamen suo Domino facile REDDERE absq; infamia, non esse eum cui subtractum est adeò indigum &c. & Confessarius libertinæ conscientiæ vel exiguæ scientiæ iniunxit pœnitenti. REDDE saltem meæ Ecclesiæ trecentos pro tribus millibus, eumq; absolvit. Imò nequam absolvit, sed turpissimè decepit : hoc enim est ut vulgo jactatur : *furari corium, & calceos dare pauperibus.* REDDENDUM est, quidquid ereptum, & si vel ille eiúsq; hæredes non supersunt, REDDENDUM Ecclesijs aut pauperibus : cœterum prudens Confessarius facile modum inveniet, quomodo ad proprium Dominum revertatur quod ereptum est, si pœnitentis seria voluntas fuerit REDDENDI quod eripuit.

VI. Inter Græcorum errores numeratur quòd eorum Sacerdotes non jubeant REDDERE ablata per rapinam vel furtum, sed pœnitentes absolvant, modo partem ablatorum sibi & Ecclesiæ tribuant. Hanc Doctrinam magni nominis Theologi hæresim censent ; & Confessarium Catholicum, qui tale quidpiam suaderet, meritò Ecclesiasticis censuris feriendam existimarem : utpote qui pœ-

*Molina
de Just. To.
3. Tr. de
rest. Disp.
716.*

al-

nitentem exponit periculo damnationis æternæ. Alexander Papa III. quosdam excommunicatos propter detenta bona Ecclesiæ & per Confessarium absolutos, iterum excommunicari mandavit nisi illicò restituerent. Optimè siquidem callebat quantum animabus periculi immineat si non REDDANTUR injustè acquisita. Carolus Scribanus solebat dicere; tria potissimum flagitia esse quæ homines in barathrum inferni deturbent. Superbiam, luxuriam, avaritiam, eo tamen discrimine, quòd per pœnitentiam ex centum superbis quinquaginta, ex centum luxuriosis fortè octoginta, ex centum verò avaris vix tres subinde respiciant, idque solùm propter restitutionem, quam ne faciant, avaritia insatiabilis illos impedit; adeò ut malint multi animæ quàm bonorum jacturam facere. Recenset Guilielmus Peraldus de usurario qui duos filios habuit, & deductus ad extrema in confessione monitus à Curato necessarium esse ut restitueret quod iniquè congestisset. Intellexerunt statum parentis etiam filij, & hortabantur, ut Confessario obtemperaret, at ille miserandus: si supervivam mendicandum mihi est facta restitutione eorum, quæ iniquè possideo, si moriar, vobis ad Xenodochium recedendum esset, quia nihil relinquerem. Cui filij: Ne sis de nobis sollicitus, prospice tuæ salutis. Tacete, inquit ille, potius ad Dei misericordiam mihi respiciendum est, quàm ad hominum mercedem, hi enim immisericordes, ille clementissimus est. Atque ita sine restitutione exspiravit. Eo mortuo filij de divisione agebant: alter sano consilio hortabatur fratrem: Restituamus nos ne eadem cum patre pœna involvamus: alter verò: Ego usuras

*Cod. Vatic.
lib. 2.
Ep. 99.
Bavon.
To. 12.*

*Car. scrib.
ap. Engel-
gr. Luc.
Evang.*

*Perald. de
vit. &
virt. To.
2. tr. 4.
cap. 15.*

furas non feci, fruar eo quod mihi pater reliquit,
 de futuro quid sit, nescio. Itaque prior partem su-
 am restituit & incerta erogavit pauperibus factus-
 que est religiosus: posterior duxit in bonis dies su-
 os & obiit. Prior aliquando orans vidit ante se ter-
 ram dehiscere, & in rogo infernali patrem cum al-
 tero filio ardere: Pater filio exprobrabat: Maledi-
 cte fili propter te in hunc ignem projectus sum,
 qui iniusta bona acquisivi & retinui ut te dita-
 rem: econtra filius ad Patrem. Maledicte pater pro-
 pter te damnatus sum; si enim non reliquisses ma-
 le parta, ego ijs male usus non fuissẽm. Quo viso
 animatus alter ad servitium divinum: Patris verò
 & alterius filij interitus omnes iniquè retinentes a-
 liena permovere deberet ad REDDENDUM, quia
non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum.

S. Pasch-
in Matth.

Euthym in
Matth.
Theoph. in
Lul.

Hilar in
Matth.
cap. 25.

VII. *Et quæ sunt Dei Deo.* Ergo etiam Deo re-
 stituendum est? omninò etiam Deo. Variè super
 hoc differunt Patres: D. Paschasius: *Vosmetipsos*
REDDITE Deo, quod omnino non potestis nisi vos
 primò exuatis à censu Cæsaris, quatenus deinceps liberi
 sitis, & ideo prius **REDDITE** quod alienum est. Eu-
 thymius verò: **REDDE** Deo pietatem & observan-
 tiam mandatorum. Theophylactus in hunc locum:
Deus dedit tibi mentem illam REDDE ei, iuxta men-
tem operans; dedit tibi rationem REDDE & illam, ne
fiat brutis insipientibus similis. Et S. Hilarius: Deo,
quæ eius sunt propria reddere nos oportet, corpus, ani-
mam, voluntatem, ab eo enim hæc perfecta atq; audita re-
tinemus. Omnia hæc & verissima sunt, & utilissima
instructiõni fidelium documenta, sed si in illo præ-
cepto: Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari. non tan-
tum intelligimus tributum & censum solvendum
 prin-

principibus, sed etiam REDDENDA ac restituenda esse aliena, dolo, vi, rapina, aut quacunq; iniqua ratione ablata : inquirendum nobis etiam est quid ita Deo debeamus quasi iniquè ablatum & retentum. Certè nihil possumus immediate Deo eripere. Occurrit tamen quod Christus dicebat apud Lucam : *Qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.* Ergo etiam pariter licet dicere : *Qui vobis eripit mihi eripit & eripit ei qui misit me.* Ad quos hoc dictum est ? ad Apostolos : ad animarum pastores, ad Ecclesiasticos, quibus sine dubio quidquid aufertur censeri debet esse ablatum Deo : & multò magis siquid aufertur ipsis Ecclesijs habitaculis Dei. **REDDITE quæ sunt Dei Deo.**

VIII. Res sacras olim in testamento veteri attingere profanis summum erat scelus. Oza solùm auxilij ferendi causa arcam tangens corruit, & expiravit : *Extendit Oza manum ad arcam Dei & tenuit eam, quoniam calcitrabant boves, & declinauerunt eam ; iratusq; est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super temeritate, qui mortuus est ibi juxta arcam Dei.* Si tam severè punit Deus manus adiutrices, quàm severè punit violatrices ? voluit per hoc docere posteros, quàm intacta à profanis & secularibus vellet illa quæ Deo sunt consecrata, Ecclesias nempe, & Ecclesiarum ministros. Postquam Saul non expectato Samuele se ingesserat in sacrificium & sacrificaverat, superveniens Samuel reprehendit eum & avertens se volebat cum indignatione discedere : sed Saul apprehendit *summitatem pallij eius quæ & scissa est.* Non videtur intendisse ut laceraret pallium, sed retinere solùm abeuntem, & tamen

Luc. 10.
v. 16.

2. Reg. 16.
6.

1. Reg. 15.

fulminat super hoc sententiam Samuel : *Scidit Dominus regnum Israël à te hodie.* Ob tam parvum delictum, tam magna poena! sed nihil parvum est quod in res deo dicatas committitur. O quoties inter nos Christianos admittuntur quæ non magnæ stimantur, & magnas post se trahunt calamitates! Quod multæ illustres familiæ magnis opibus, & divitijs fultæ repente subinde vel in extremam deducantur inopiam, vel penitus extinguantur investigamus causas, & non advertimus, quòd extenderint manus suas ad res sacras, quòd sciderint pallium Sacerdotibus. Possẽm in hac patria nominare familiam nobilem, cuius maiores ante annos non planè centum cum primis floruerunt, sed unus eorum partim avaritia, partim odio Catholicorum Sacerdotum Beneficium Ecclesiasticum cuius Patronum agebat, ita circumcidit, ut vix nomen Beneficio remanserit. Non multò post eius posterì ad extremam redacti inopiam, non bonis solùm avitis cedere, sed ipsa patria excedere coacti sunt, & jam solo nomine nobiles ægrè vitæ alimenta habent. Possũm nominare aliam familiam Illustrem, quæ ante totidem annos magna audiebat; è qua unus aliquis eodem Patrocinij titulo Beneficium Ecclesiasticum filio suo velut futuro Ecclesiæ ministro (idest Lutheri porcario) cum ad scholas Wittebergenses mitteretur, attribuerat: qui tamen una cum copiosa prole nondum evolutis triginta annis ita extinctus est, ut ne fama quidem illius superfit. Cavete, iterum dico, cavete qui hoc morbo laboratis: Deus non irridetur: Deus ad arcam profanos non admittit, Sacerdotum pallia impunè scindi non patitur. Cavete! adhuc adhuc . . .

IX. Quid

IX. Quid autem remota confector? Proxima sunt, recentia sunt, & penè hesternæ, quæ vix non oculis hausi. Fidem tamen habeo fide dignis. Unum è pluribus refero: possem digito monstrare personam, locum, tempus, conscios: sed satis sit rem adducere. Villanus certæ Ecclesiæ Oeconomus, seu uti communiter nunc appellamus syndicus, ut est etiam hoc genus hominum quo stupidius, hoc lucri undecunque captandi avidius, bovem aluit spectantem ad Ecclesiam, de quo ipsi ratio reddenda erat; sed quia reddita ratio coram inscijs, facile dissimulavit, quod se solum scire existimabat. Ergo destinatus abdomini Patrisfamilias & familiæ ad macellum ducitur & *procumbit humi bos*. Non latuit res filium ægrotum, qui ob id patrem reprehendens pro responso tulit calumnias. Pater interim mensæ accumbit, apponitur pars mactati bovis; glutit, vorat, nudata carnibus ossa filio ægro transmittit, *Date*, inquit, *has reliquias illi cadaveri*. Penetravit cor filij & ægroti acerbè dictum, ut invalescente ægritudine post paucos dies elatus sit ad sepulchrum. Eadem hora qua filium sepelivit sacrilegus fur, ad sylvam vadit, ut ligna secet; vix cœperat: cum fallente ictu securim in genu proprium impingit modico ictu, ut ne quidem dolorem sentiret, adeoq; nec de emplastro cogitaret. Sed malum die sequenti accrevit, ut lecto affixus adhibitis diu medicamentis post multas hebdomadas vix surrexerit non bipes amplius ut ante, sed quadrupes (nempe quadrupedem voraverat) grallis innixus, quibus adhuc utitur. De poenitentia ipsius mihi non constat, poenam retuli: vicini agnoverunt hoc à Deo vindice ipsi evenisse, unde jactant

quasi proverbium : S. Michaëlis (ita vocatur Ecclesia) *bos nostro vicino N. pedem fregit.* Heu me si videremus multorum Syndicorum & Oeconomorum & Aedituorum conscientias ! Petrus Ecclesie N. Oeconomus easdem pro Ecclesia fecit expensas eosdem accepit redditus quos Paulus eius successor, & tamen Petrus de residuis numeravit Ecclesie florenos centum, Paulus econtra facto calculo quali quali ostendit se pro Ecclesia centum florenos amplius exposuisse, quam acceperit. Quis credat hunc esse diversum ab Evangelico servo ? Andreas Oeconomus alterius Ecclesie habuit paratæ pecuniæ florenos trecentos spectantes ad Ecclesiam, distribuit illos ad censum suis vicinis : accepit è censu unius anni florenos octodecim, & tamen in rationes Ecclesie non retulit nisi trecentos. Ubi sunt è censu octodecim ? nempe hi spectant ad propriam industriam : itane verò ? ubi conscientia ? serò, serò ingemiscet, quando Dominus in clamabit *REDDE quod debes.* Quando dicet hoc non est TUUM, sed MEUM,

X. Non possum sine magna admiratione legere auream Bullam Alexij Comneni Imperatoris Orientalis, qui cum extrema compulsus necessitate, in subsidium belli Ecclesiarum thesauros acceperat, quod fieri posse admittunt Theologi & Canonistæ, huic tamen usurpationi bonorum Ecclesiasticorum causam attribuit calamitatem quas fuerat expertus ; atque ideò sapientissime decrevit : *Quamobrem ut sit erranti medicina Confessio coram Deo & hominibus Imperatoria se majestas prolapsam fatetur, veniamque delictis, quæ temere admisit, ex intimis animi adytis postulat : seque omnia quæ sui sunt Imperij,*

Bull. Alex. Comne. To. 3. Bibl. Patr.

divino Numini mancipaturum, edque viribus imperatoris denuò restitutum pollicetur, quæ in hodiernum usque diem ab Ecclesijs Deo sacris oblata in publicos usus malè versa sunt, si modo quæ orbem universum exagitat, procella deservierit. Hæc enim persolvenda nihilominus, quàm privatum aliquod debitum in se recipit, nec se sanctis obæratum Ecclesijs inficiatur. Quare in posterum tum sibi, tum post se futuris Christiani dogmatis Principibus aureâ hac Bulla legem non minus observandam imponit, quàm si à Deo ipso dictaretur. **NE QUIS POST HAC SACRA TEMERE CONTRACTET**, etiamsi Cadmea necessitas urgeat. Hæc Comnenus. O saltem quæ clam & injustè ablata & surrepta sunt **REDDANTUR!** & non tam magni Principes, quàm eorum subditi quicumque duo illa altè in pectus demittant. **REDDITE** quæ sunt *Cæsaris Cæsari*: **REDDITE** omnia aliena: & **REDDITE** quæ sunt *Dei Deo!* sic quippe **MEUM & TUUM** ab orbe eliminaretur.

XI. Qua in re sanè excelluit Godefridus Comes Copenbergensis, qui cùm aliquando videret suos prædas agere & aliena diripere, sic Dominum est deprecatus; obsecro immensam bonitatem tuam bone JESU, ut me è medio iniquitatis huius eripias, & in die Judicij purum & immaculatum me tibi exhibeas. Scio enim æquissime Judex in meum redundare caput, quidquid à meis delinquitur, & si quid à me dissimulatum fuerit, te id severè vindicaturum. Et accidit ut in dissidio cum urbe monasteriensi quidam ex ministris eius multa extra urbem pecora abigeret, & stante in porta Comite cum præda gloriabundus adventaret. Sed vir pius animo commotus ad famulos conversus: Ite,

T t 3

ait,

Sur. in
vita. To.
7. die 13.
Jan.

ait, ad nefarium raptorem, & dicite ne unquam in meum conspectum veniat, donec satisfaciat ijs quos præter jus & fas læsit. Etsi enim cives monasterienfes nobis in præfens infesti sint, non debuit tamen temerarius ille homines ruricolos & innocentes sub nostri nominis prætextu vexare. Territus ille quæ abstulerat anxie REDDIDIT. O si talem nostri militum Tribuni & Colonelli disciplinam servarent cum suis: si Judices quando videt factam innocentibus injuriam, severè castigarent reos! non ita dominaretur in Provincijs, in urbibus MEUM & TUUM, facilè redderent rationem Deo & Cæsari. Si omnes Judices & Magistratus agerent quod Alphonsus Aragonius, remaneret *Cuique suum*, Alphonso Regi Aragoniæ questus est aliquando homo villanns contra nobilem militem Gallæciæ à quo per vim sua fuerat exutus hæreditate. Rex delatorem ad loci Judicem remisit, qui quod muneris sui erat audivit partes, definivit causam, pronuntiavit contra militem. At ille suæ potentiæ fidens risit sententiam Judicis. Iterum ergò villanus Regem adiit petens Justitiam. Nihil super hoc moratus Alphonsus equum conscendit Toletò Gallæciam celer properavit: accepta informatione Judicis Nobilem acciri iussit, & crimen confessum ante portam propriæ Nobilis domus suspendi iussit. Addit Historicus: *Tantus invasit terror omnes magnates ex hoc facto, videntes zelum & animositatem Regis in justitia facienda: ut non facilè amplius aliena bona quisquam præsumeret rapere.* Proinde repeto ad omnes, qui per fas & nefas congerunt MEUM & TUUM, qui suis non contenti appetunt aliena: REDDITE Cæsari, REDDITE proximo *Cuiq; suum.*
Ut

Luc. Tu-
den. in
Chron.

Ut possitis etiam de conscientijs vestris REDDERE
quæ sunt Dei Deo.

DISCURSUS XXV.

Dominica XXIII. post Pentecosten.

Musica ad Tactum.

T H E M A.

Domine filia mea modo defuncta est, sed
veni impone manum tuam super
eam, & vivet. *Matth. 9.*

S Y N O P S I S.

<i>I. Maxima fuit apud veteres Musica estimatio, & non censebatur eruditus, qui eam ignoraret. Mundus totus putatus est constare ex concetu. Ad omnes animorum motus excitandos idoneam esse probat experientia. Ideo adhibetur in Ecclesijs, & quidem ad tactum.</i>	<i>III. Expertus id David qui in prosperis non ita canebat sicut in adversis, sed debent voces concordare cum opere.</i>
<i>II. Hanc docet Deus dum nos tangit sicut hodiernum Archisynagogum adversitate & tribulatione, ut solvamus linguam nostram velut Citharam in orationes, ut nihil opus sit Orpheo vel Amphione.</i>	<i>IV. Vulgo dicitur, qui nescit orare vadat ad mare. Nautæ ludunt cum serenum est, orant cum turbatur cœlum, & canunt Deo.</i>
	<i>V. Maximè verò necessaria nobis est hæc Musica in tentatione dæmonis: unde Job ad tactum tribulationis cecinit.</i>
	<i>VI. Tactu Citharæ ferunt dæmones pelli ab obsessis. David certè sic repulit à saule. Chorda ex pelle ovina seipsis sonant</i>